

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžo/175/2015
Identifikačné číslo spisu: 6015200161
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6015200161.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobcu: RNDr. D. A., nar. XY, bytom D., proti žalovanému: Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Trieda SNP 75, Banská Bystrica, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo dňa 20. januára 2015, č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2015/1546/VAL, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. júna 2015, č. k. 24S/23/2015-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. júna 2015, č. k. 24S/23/2015-28 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 11.06.2015, č. k. 24S/23/2015-28, zrušil rozhodnutie žalovaného číslo UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2015/1546/VAL zo dňa 20.01.2015, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že peňažný príspevok za opatrovanie patrí nielen rodinnému príslušníkovi osoby ťažko zdravotne postihutej, ale aj inej osobe, ktorá spĺňa podmienky ustanovené v § 40 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. Takáto fyzická osoba musí osobu ťažko zdravotne postihnutú opatrovať a zároveň musí s ťažko zdravotne postihnutou osobou bývať. Podmienka bývania sa považuje za splnenú, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a naopak, ak má fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva. Ustanovenie § 40 ods. 4 druhá veta zákona č. 477/2008 Z.z. ustanovuje fikciu bývania; u osoby s prechodným, resp. trvalým pobytom u ťažko zdravotne postihutej osoby sa predpokladá, že podmienka bývania je splnená. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný po zistení, že žalobca nemal u osoby ťažko zdravotne postihutej prechodné bydlisko, dospel k záveru, že podmienka bývania nie je splnená. Ďalšie dokazovanie ohľadom splnenia podmienok pre priznanie príspevku na opatrovanie napriek čestnému prehláseniu žalobcu nevykonával a uspokojil sa s oznámením Mesta Zvolen

o tom, že žalobca u osoby ťažko zdravotne postihnutej nemal nahlásený prechodný pobyt.

Krajský súd dospel k záveru, že podmienka bývania je splnená nielen v prípade ak žiadateľ preukáže prechodný pobyt u osoby ťažko zdravotne postihnutej (a naopak), ale aj v prípade, že osoba, ktorá opatruje ťažko zdravotne postihnutú osobu s touto osobou reálne býva. Zákon č. 477/2008 Z.z. totiž ustanovuje v § 40 ods. 4 dve podmienky, za ktorých je možné priznať peňažný príspevok a to tak podmienku opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ako aj podmienku spoločného bývania s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, pričom obe podmienky musia byť splnené kumulatívne. Spoločný trvalý alebo prechodný pobyt nie je podmienkou pre priznanie peňažného príspevku, ale len okolnosťou, za splnenia ktorej sa podmienka bývania považuje za splnenú. Z uvedeného preto krajskému súdu vyplynulo, že podmienka bývania môže byť splnená aj za súčasnej neexistencie spoločného pobytu (prechodného, resp. trvalého). Pokiaľ teda žalovaný usúdil, že bez nahlásenia prechodného bydliska nie je naplnená podmienka bývania, vec nesprávne právne posúdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Namietal nesprávnosť záveru krajského súdu, lebo druhá veta ustanovenia § 40 ods. 4 zákona číslo 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu podľa jeho názoru jednoznačne určuje, že podmienka bývania sa považuje za splnenú len v prípade, že fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva a ďalšiu možnosť preukázania spoločného bývania s opatrovanou osobou neumožňuje. V uvedenej vete absentuje slovo „aj“ alebo „najmä“, ktoré by význam tejto vety menili v takom slova zmysle, ako ju interpretuje vo svojom rozsudku Krajský súd v Banskej Bystrici. Podmienka bývania sa považuje za splnenú „len vtedy“, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva. Táto veta nepredstavuje fikciu bývania u osoby s prechodným, resp. trvalým pobytom, ale reálne upresňuje prípady, kedy je podmienka bývania fyzickej osoby, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, splnená. Pokiaľ by uvedená veta mala znamenať iba jednu z možností, ako preukazovať spoločné bývanie, nemala by pre prax žiadny význam a nemala by v uvedenom ustanovení opodstatnenie. Pri preukázaní spoločného trvalého alebo prechodného pobytu je zřejmé a logické, že ide o spoločné bývanie osôb, ktoré sú v jednom bydlisku prihlásené, preto by nebolo potrebné osobitne upravovať tento spôsob preukazovania bývania fyzickej osoby, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s opatrovanou fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Práve naopak, ak by mal zákonodarca na mysli aj iné možnosti preukazovania spoločného bývania dvoch alebo viacerých osôb, v zákone by upravil preukazovanie tejto skutočnosti práve inými spôsobmi. Prešetrovanie ďalších skutočností uvedené ustanovenie správneho orgánu neukladá.

Žalovaný tiež poukázal na to, že vyhlásenie žalobcu o jeho prechodnom pobyte nie je pravdivé, lebo žalobca sám potvrdil, že hoci k pánovi W. denne chodil, aby mu poskytoval potrebnú pomoc, zdržiaval sa u neho len 6 až 8 hodín a denne sa vracal do bytu na adrese svojho trvalého bydliska. Prešetrovanie spoločného bývania inými spôsobmi nie je možné objektívne zistiť.

Žalovaný žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil, lebo o p. W. sa intenzívne staral viac ako 6 rokov denne 6-8 hodín a príspevok na opatrovanie za mesiace jún a október, resp. až november mu patrí.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších

predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu žaloby a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca požiadal o priznanie príspevku na opatrovanie p. W. žiadosťou, podanou na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen dňa 16.06.2014. Z administratívneho spisu súčasne vyplýva, že p. W. bol od 06.10.2014 hospitalizovaný v Nemocnici Zvolen, a.s., kde XY zomrel.

Podľa § 40 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) peňažný príspevok na opatrovanie možno poskytnúť aj inej fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a býva s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Podmienka bývania sa považuje za splnenú, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva.

Prvostupňovým správnym rozhodnutím č. ZV1/KP/SOC/2014/37953-0012 zo dňa 02.12.2014 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen nepriznal žalobcovi peňažný príspevok za opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím - pána J. W. s odôvodnením, že podľa potvrdenia posudkového lekára zo dňa 27.11.2014 nebol žiadateľ vzhľadom na jeho zdravotný stav schopný vykonávať opatrovanie. Žalovaný v rozhodnutí zo dňa 20.01.2015, č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2015/1546/VAL uviedol, že žalobca nebol v príbuzenskom vzťahu s pánom W. a preto mal predložiť doklad preukazujúci aspoň prechodný spoločný pobyt s opatrovaným, čo však nepreukázal. Čestné vyhlásenie o prechodnom pobyte žalovaný za hodnoverný doklad o prihlásení prechodného pobytu nepovažoval a na základe potvrdenia mesta Zvolen, mal preukázané, že žalobca nemal prihlásený prechodný pobyt na adrese S.. Pán W. mal pritom na tejto adrese hlásený trvalý pobyt len do 20.03.2012 a od 21.03.2012 bol jeho trvalý pobyt na uvedenej adrese zrušený a ako trvalý pobyt mal hlásené len mesto Zvolen. Na základe toho podľa názoru odvolacieho správneho orgánu nebola splnená podmienka na poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie podľa § 40 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. a žalovaný už nepovažoval za hospodárne posudzovať fyzickú a psychickú schopnosť žalobcu ako poberateľa invalidného dôchodku, vykonávať opatrovanie.

Ustanovenie § 40 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. upravuje podmienky, za akých je možné príspevok na opatrovanie poskytnúť tiež osobe, ktorá nie je s opatrovanou osobou v príbuzenskom vzťahu. Takáto osoba musí splniť podmienku starostlivosti o ťažko zdravotne postihnutú osobu a zároveň musí s takouto osobou bývať. Pojem „bývanie“ nie je možné zamieňať s pojmom trvalý pobyt, či prechodný pobyt. Miestom, kde osoba býva je miesto, kde sa zdržiava s úmyslom zdržiavať sa tam trvalo, je takým miestom, kde sa pravidelne vracia aj za účelom uspokojovania základných životných potrieb a kde má uloženú podstatnú časť svojich osobných vecí, pričom sa nemusí vždy zhodovať s miestom, v ktorom má daná osoba nahlásený trvalý, či prechodný pobyt. Pojmy trvalý, či prechodný pobyt majú evidenčný charakter.

Pri posudzovaní podmienok na peňažný príspevok na opatrovanie je teda správny orgán v zmysle vyhľadávacej zásady povinný preskúmať, či je u opatrujúcej osoby splnená podmienka spoločného bývania s opatrovanou osobou. Jedinú výnimku, kedy správny orgán nie je povinný vykonávať dokazovanie o tom, či žiadateľ ochranného príspevku skutočne s opatrovanou osobou býva, predstavuje druhá veta ustanovenia § 40 ods. 4 zákona o peňažných príspevkoch, ktorá hovorí, že podmienka

bývania sa považuje za splnenú, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva. Za takejto situácie obmedzí správny orgán svoje dokazovanie ohľadom bývania len na tú skutočnosť, či majú opatrovaná alebo opatrujúca osoba nahlásenú rovnakú adresu trvalého alebo prechodného pobytu. Vtedy zákon už neukladá správny orgán povinnosť zisťovať skutočné bydlisko týchto osôb, pretože predpokladá, že za takýchto okolností je podmienka spoločného bývania splnená. Ustanovuje teda fikciu spoločného bývania.

Z uvedených dôvodov nie je správny právny názor žalovaného, že podmienka spoločného bývania je splnená výlučne vtedy, ak majú osoby v registri obyvateľov zapísanú rovnakú adresu trvalého alebo prechodného pobytu. Ak by mal zákonodarca v úmysle takúto úpravu, nepoužil by formuláciu „podmienka bývania sa považuje za splnenú...“, ale napríklad formuláciu „pojmom bývanie sa rozumie...“, a teda poskytol by legálnu definíciu pojmu bývanie.

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Žalobca na pojednávaní krajského súdu uviedol, že „... p. W. býval na ubytovni B. v jednej izbe, býval sám, žalobca chodil k nemu okolo 6.00 - 7.00 h. ráno, 6-8 hodín sa u neho zdržiaval, pomáhal mu, vykonával pomocné práce, staral sa o neho, pomáhal mu s hygienou, robil nákupy, potom večer išiel domov, pretože on býva na D. Nebolo možné u neho zostať na noc ....“.

Žalobca teda potvrdil, že s p. W. nikdy nebýval na rovnakej adrese. Za takého skutkového stavu, ktorý podľa vyjadrenia žalobcu na pojednávaní trval v čase podania žiadosti o peňažný príspevok na opatrovanie, ako aj v čase rozhodovania žalovaného, podľa názoru odvolacieho súdu nebola splnená podmienka spoločného bývania žalobcu a p. W., vyžadovaná ustanovením § 40 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. pre priznanie peňažného príspevku na opatrovanie žalobcovi.

Vzhľadom na uvedený skutkový stav odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je súladné so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 220 a § 250j ods. 1 O.s.p. zmenil a žalobu žalobcu zamietol.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobca nebol v konaní úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.